ادامه از صفحه ۳

مصدق مسلم بود یا نبود؟

سلیمی‌نمین نیز در پاسخ گفت: «آمریکا در رابطه با کودتا از مدت‌ها پیش برنامه‌ریزی می‌کند. انسجام داخلی آن روز بین مصدق، روحانیت و توده مردم غرب را ترسانده بود و آنان همین انسجام را هدف گرفتند. در اثر همین انسجام کودتای ۲۵ مرداد به‌سادگی خنثی شد. اگر اشتباهات دکتر مصدق نبود، قطعا کودتای ۲۸ مرداد هم شکست می‌خورد. اگر مصدق به سفیر آمریکا اعتماد نمی‌کرد، کودتا خنثی می‌شد. پس اشتباهات مصدق در موفقیت کودتا نقش داشت». مجری برنامه که به‌ظاهر می‌خواست شفاف‌تر به مذاکرات هسته‌ای و شرایط فعلی ایران طعنه بزند، نتوانست شوق خود را عیان نکند و گفت: «ما عجله داریم که به امروز برسیم و اتفاقات آن روز را با امروز مقایسه کنیم. در این فیلم آمریکایی‌ها می‌گویند کودتا از جنگ ارزان‌تر است؛ یعنی روش‌های ارزان‌تر هم دارند. مانند مذاکره و سپس فروپاشی بعد از مذاکره. این‌طور نیست؟». سلیمی‌نمین در پاسخ گفت: «کارنامه دکتر مصدق در مذاکره با آمریکایی‌ها برای ملی‌کردن صنعت نفت مثبت است. البته او به آمریکایی‌ها خوش‌بین بود؛ اما در مذاکره آنچه را آمریکایی‌ها می‌گفتند که به اصل حاکمیت ایران بر صنایع ملی نفت خود در تضاد است، قویا رد می‌کند. اگر دکتر مصدق وابسته به آمریکا بود که این کار را نمی‌کرد و پیشنهادات آنها مقبول واقع می‌شد؛ اما رگه‌های لرزش پس از مذاکرات را هم شاهد هستیم. برای مثال مصدق در دادگاه به رزم‌آرا می‌گفت اگر اسلحه داشتم، همین‌جا تو را می‌کشتم و رزم‌آرا هم به مصدق می‌گفت وقتی ما در ایران حتی نمی‌توانیم یک آفتابه بسازیم، برای چه به سراغ نفت رفتی؟ این هم نگاهی غرب‌گراست. این نگاه را امروز هم می‌توانید ببینید. نگاهی که جاده‌صاف‌کن غرب است. کسی که ایرانی را تحقیر می‌کند؛ درصورتی‌که ایران گفت می‌توانم و توانست و موفق هم شد». این فعال سیاسی اصولگرا ادامه داد: «آن زمان نیروهای مذهبی نسبت به مصدق بدبین شده بودند و این بدبینی امروز هم وجود دارد؛ مثلا آمدند روی یک الاغ تصویر یک روحانی را گذاشتند تا به مقدسات توهین شود؛ درصورتی‌که این کار مصدق و یا حزب توده نبود. در این مستند کودتای آمریکایی به صراحت گفته می‌شود که این کار ماست. آنها به دنبال قداست‌زدایی بودند. الان هم عده‌ای روشنفکر همین کار را می‌کنند. در زمان توسعه سیاسی به این نوع توهین‌ها دامن می‌زدند. همین امروز در رسانه‌های داخلی به مقدسات توهین می‌کنند و مثلا حکم قصاص را غیرانسانی می‌خوانند. قداست‌زدایی می‌کنند تا انسجام را به هم بزنند و قشر مذهبی سرخورده را مانند دوران کودتا از میدان به‌در کنند». سلیمی‌نمین با اشاره به اینکه در زمان کودتا انگلیس و آمریکا به نفوذی‌ها پول می‌دادند، گفت: «برخی مدیران مطبوعات و سردبیران رسما مواجب می‌گرفتند تا به مقدسات توهین کنند. بعضی نمایندگان مجلس از آنان پول می‌گرفتند. عواملی که در کودتای ۲۸ مرداد دست داشتند، الان هم در مطبوعات ما وجود دارند و آگاهانه فعالیت می‌کنند».

روایتی از تغییر نظر امام درباره دکتر مصدق

این اولین‌بار نبود که جمله امام درباره مرحوم دکتر مصدق ایجاد بحث می‌کرد. پیش‌ازاین روایت دیگری نیز دراین‌باره نقل شده بود. سوم آبان سال ۱۳۹۱ محسن بهشتی‌سرشت، نویسنده کتاب «زمانه و زندگی امام خمینی» در گفت‌وگو با پایگاه اطلاع‌رسانی «جماران» که زیر نظر مؤسسه نشر آثار امام اداره می‌شود، گفته بود: «اینکه بخواهیم امام را یک‌بعدی بدانیم، آسیب است. شخصیت‌هایی مانند امام جامع‌الاطراف هستند؛ البته طبعا اشکالاتی دارند. اما تقطیع افکار امام، کار اشتباهی است. برخی بیانات امام را بدون توجه به مقدمه و مؤخره موضوع و دلیل آن، تقطیع می‌کنند و می‌گویند نظر امام درباره مطبوعات این بوده است؛ درحالی‌که این ظلم به امام است؛ زیرا ما برای هر موضوعی باید زمینه تاریخی آن را بررسی کنیم. آسیب این است که نسل جوان ما رهبری امام و جامعیت رفتار امام را ندیده‌اند؛ به‌همین‌دلیل هم بود که من موضوع جبهه ملی و جمله‌ای که درباره مصدق گفتند (مصدق مسلم نبود) را در کتاب باز کردم؛ زیرا اگر کسی پیشینه موضوع را بازگو نکند، مخاطبان از این بیان امام تعجب می‌کنند. در گفت‌وگوی من با آقای جلال‌الدین فارسی، او می‌گفت حدود یک سال بعد از اینکه امام آن جمله را گفتند، به اتفاق اعضای شورای‌عالی انقلاب فرهنگی به دیدن امام رفتیم تا اینکه بعد از اتمام جلسه من و آقای شریعتمداری در اتاق ماندیم و گفتم که شما با وجود آنکه این جمله را درباره مصدق گفتید، در مدرسه کمال که در آن تدریس می‌کردم، سندی وجود دارد که دکتر محمد مصدق اجازه گرفته است تا از محل وجوهات شرعی به مدرسه کمک کند. امام هم گفتند یکی از علمای اصفهان مطلب را این‌جور به من رسانده بود و اگر این‌گونه است که شما می‌گویید، من از حرفم برگشتم. در کتاب نیز این موضوع را به تفصیل نقل کرده‌ام و شرایط قبل از سخنرانی امام درباره جبهه ملی و مصدق را گفته‌ام و با سخنان امام به آقای فارسی هم بحث را به پایان رسانده‌ام». احتمالا این نقطه پایان این بحث نیست و همچنان موافقان و مخالفانی دارد، اما دکتر مصدق مانند آنچه در مستند «کودتای آمریکایی» به آن اشاره شد، یکی از مهم‌ترین شخصیت‌های سیاسی زمانه خود بود و پس از فوتش نیز بر اوضاع زمانه‌اش تأثیر گذاشت.

عکس: محمدرضا عباسی‌مهر

سوریه محور مذاکرات بوگدانف با ظریف و معاونش بود

رایزنی نماینده پوتین در تهران

جابری‌انصاری: برای پیگیری تحولات منطقه به ترکیه سفر می‌کنم

شرق: رایزنی‌های ایران و سوریه پیرامون مسائل منطقه و به‌ویژه بحران منطقه بعد از گفت‌وگوی تلفنی محمدجواد ظریف و سرگئی لاوروف با سفر میخاییل بوگدانف، نماینده ویژه پوتین به تهران ادامه پیدا کرد.

او دیروز با وزیر خارجه کشورمان و حسین جابری‌انصاری، معاون عربی و آفریقایی او، دیدار و رایزنی کرد. این رایزنی‌ها درباره سوریه در حالی انجام شد که مقامات این دو کشور در هفته‌های گذشته و بعد از کودتای ترکیه مذاکراتی نیز با ترکیه داشته‌اند و به نظر می‌رسد این مثلث تمام تلاش خود را به کار گرفته است تا گره از کار این بحران منطقه‌ای باز کند. ظریف و بوگدانف روز گذشته پیرامون آخرین تحولات و موضوعات منطقه‌ای و شرایط جدید در مسئله سوریه گفت‌وگو و بر استمرار رایزنی‌ها تأکید کردند. جابری‌انصاری و بوگدانف نیز یکدیگر را در هتل اسپیناس تهران دیدند و پیرامون تحولات منطقه به‌خصوص سوریه گفت‌وگو کردند.

معاون ظریف که هفته گذشته به همراه او به ترکیه رفته بود و در جلسه دیروز از سفر آتی خود به ترکیه برای پیگیری و بررسی تحولات منطقه خبر داد، با تشریح محورهای مذاکره در دیدار با بوگدانف گفت: «در این دیدار درباره مجموعه مسائل مختلف مرتبط با تحولات منطقه، غرب آسیا و شمال آفریقا و تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی مورد اهتمام دو کشور ایران روسیه بحث شد».

به دنبال تشکیل قالب‌های چندگانه نیستیم

جابری‌انصاری بحران موجود در منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا را محور اصلی رایزنی‌های دوساعت‌ونیمه خود با همتای روسش عنوان کرد و گفت: «دو کشور ایران و روسیه سیاست مبتنی بر حل مسالمت‌آمیز بحران‌های جاری در این منطقه را دنبال می‌کنند و براساس آخرین تحولاتی که در یک‌ماهه اخیر در مجموعه روندهای منطقه‌ای اتفاق افتاده، هم مروری بر روند مسائل در چند سال گذشته داشتیم و هم بحث‌هایی ناظر بر آخرین تحولات که اتفاق افتاده، انجام شد».

او ابراز امیدواری کرد که ادامه رایزنی‌ها بین بازیگران مؤثر در بحران سوریه بتواند زمینه‌ساز مقدمات ضروری برای خروج از بحران باشد و با اشاره به اینکه به‌زودی از امید یالچین همتای ترک خود برای سفر به ایران دعوت می‌کند، به نقش مهم و مؤثر ترکیه در منطقه پرداخت و گفت: «همواره در بحران سوریه رایزنی‌های فشرده‌ای با دولت ترکیه برای حل بحران داشتیم و در سفر اخیر وزیر امور خارجه به آنکارا هم درباره آخرین وضعیت بین دو کشور تبادل نظر و در ارتباط با اصول اساسی حل بحران بین دو کشور توافق کلی انجام شد».

جابری‌انصاری اظهار امیدواری کرد: «با مجموعه تحولات جدیدی که بر محور اصول مشترک اتفاق می‌افتد و تلاش فشرده کشورهای منطقه از جمله ایران، ترکیه و روسیه هرچه‌سریع‌تر زمینه خروج از بن‌بست جاری و فاجعه انسانی فراهم شود».

او همچنین در پاسخ به این سؤال که آیا شاهد شکل‌گیری مثلث ایران، ترکیه و روسیه در مسیر حل بحران سوریه هستیم، گفت: «به جای اینکه به دنبال شکل‌گیری قالب‌های بسته چندگانه یا سه‌گانه باشیم که حساسیت بازیگران دیگر را هم ایجاد می‌کند، باید به دنبال نوعی اجماع‌سازی و اتفاق نظر کشورها و طرف‌های مؤثر بر محور یک‌سری اصول مشترک بحران باشیم».

جابری‌انصاری افزود: «برخی بازیگران متأسفانه منفعت خود را درست یا غلط در ادامه درگیری و رویارویی‌های داخلی در منطقه می‌دانند بنابراین نمی‌توان اجماع کامل ایجاد کرد اما اگر اتفاق نظر بین تعداد زیادی از بازیگران به وجود آید، امکان ایجاد مقدمات خروج از بن‌بست فعلی فراهم می‌شود».

حلقه‌های متعدد رایزنی

معاون عربی و آفریقایی وزارت خارجه در پاسخ به این سؤال که آیا این رایزنی‌ها به معنای بن‌بست در مذاکراتی است که ابتکار عمل آن را دی‌میستورا فرستاده ویژه سازمان ملل در امور سوریه برعهده دارد، گفت: «هیچ تلازمی بین این دو موضوع وجود ندارد؛ حلقه‌های متعددی از رایزنی در منطقه در جریان است که البته قبلا هم در جریان بوده است».

او خاطرنشان کرد: «من در گفت‌وگوهای مفصلی که با دی‌میستورا در تهران داشتم به این نکته هم پرداختم که با دو رویکرد می‌توان طرح سیاسی برای حل بحران جاری در منطقه مطرح کرد؛ یک رویکرد این است که طرحی ارائه دهیم برای اینکه طرحی ارائه کرده باشیم و رایزنی کنیم برای اینکه رایزنی کرده باشیم. در واقع تصویری ارائه می‌دهیم برای اینکه نشان دهیم کارهایی انجام می‌دهیم اما خودمان هم می‌دانیم بنا نیست اتفاق خاصی بیفتد؛ این رویکرد به حل سیاسی بحران در منطقه بیشتر تاکتیکی است. اما یک رویکرد جایگزین هم وجود دارد که باید به آن سمت حرکت کنیم، رویکرد راهبردی و استراتژیک به این مسئله و اینکه هیچ راه‌حلی برای خروج از وضعیت فعلی جز راه‌حل سیاسی و گفت‌وگوهای مسالمت‌آمیز و رجوع به آرای ملت‌ها برای پایان بحران وجود ندارد؛ به همان میزان که امکان توافق بر رویکرد مبتنی بر اصول چندگانه که به آن اشاره شد، فراهم شود، امکان اینکه نگاه راهبردی به تحولات جدید داشته باشیم، بیشتر فراهم خواهد شد».

جابری‌انصاری با بیان اینکه «رایزنی‌ها بین بازیگران مختلف منطقه و بین‌المللی امری عادی است و قبلا هم در جریان بود» تصریح کرد: «مهم این است که با یک رویکرد جدید راهبردی و جدیت این رایزنی‌ها انجام شود و هدف‌گیری این باشد که واقعا اتفاقی بیفتد و بن‌بست جاری پایان یابد. در قالب مجموعه رایزنی‌هایی که با بازیگران، دیپلمات‌ها، کشورها و سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در جریان است، به‌مرور امکان توافق بر اصول مشترک بیشتر فراهم می‌شود و اگر بحران ادامه پیدا کند به امواج بی‌ثباتی و ناامنی در منطقه و جهان دامن خواهد زد که علیه منافع همه کشورها یا اغلب کشورها و بازیگران خواهد بود». معاون عربی و آفریقایی وزارت خارجه همچنین گفت که با بوگدانف به‌طور مفصل در ارتباط با بحران یمن تبادل نظر کرده است.

او با بیان اینکه «در یمن هم با یک نسل‌سوزی و تخریب گسترده زیرساخت‌های یک کشور و ملت مواجه هستیم»، یادآور شد: «ادامه یک ماجراجویی و سیاست غیرمنطقی هیچ نتیجه‌ای جز شکست برای آنهایی که این سیاست را دنبال می‌کنند در پی نخواهد داشت».

جابری‌انصاری با تأکید بر اینکه مجموعه رایزنی‌هایی را که در جریان است الزاما نمی‌توان با هم در تناقض دانست، اظهار کرد: «این گفت‌وگوها شاید روندهای تکمیلی با یکدیگر است و احساس می‌کنم بسیاری از بازیگران به‌مرور به سمت فهم مشترک و روش‌های مبتنی‌بر خروج از بحران حرکت می‌کنند. ما با ایمان به خدا و اراده ملت‌ها به‌عنوان فیصله‌بخش بحران‌های جاری، سیاست موردنظر را با طمأنینه و استمرار و توجه به همه تحولات دنبال می‌کنیم». او همچنین ابراز امیدواری کرد: «با مفاهمه‌ای که به مرور در حال شکل‌گیری است، امکان خروج از بن‌بست چندساله اخیر در سوریه، یمن و منطقه هرچه‌زودتر فراهم شود».

شلیک موشک «زلزال ۳» به عربستان

شرق: یگان موشکی ارتش و کمیته‌های مردمی یمن، یک فروند موشک «زلزال ۳» به پادگان نیروهای عربستان در «نجران» شلیک کرد. به گزارش «ایرنا» و به نقل از پایگاه خبری «المسیره»، یک منبع نظامی گفت: «این موشک که شامگاه یکشنبه شلیک شده، دقیقا به هدف اصابت و خسارت‌های زیادی به نیروهای سعودی و تجهیزات نظامی آنها وارد کرده است». این منبع افزود: «شلیک این موشک در واکنش به ادامه حملات ائتلاف متجاوز به یمن به سرکردگی عربستان، صورت گرفته است».

البته این اولین‌بار نیست که پایگاه‌های سعودی هدف موشک‌های زلزال۳ یمنی‌ها قرار می‌گیرد. دوم مردادماه جاری نیز «مهر» و «تسنیم» اعلام کردند که «یک فروند موشک بالستیک از نوع زلزال۳ پایگاه هوایی عربستان واقع در نجران در جنوب این کشور را هدف قرار داد».

اواخر تیرماه امسال، «باشگاه خبرنگاران» از تجهیزشدن یگان‌های «انصارالله» به موشک «زلزال۳» خبر داده بود. طبق این خبر «مرکز ساخت صنایع نظامی ارتش و کمیته‌های مردمی یمن اخیرا از موشک بالستیک جدیدی به نام زلزال۳ پرده‌برداری کردند که دارای قدرت بسیار بالایی در هدف‌قراردادن تجمعات و اتاق‌های عملیات دشمن در چارچوب جغرافیایی مشخص است». در ادامه این گزارش آمده: «این موشک به دست خود یمنی‌ها طراحی و ساخته شده است. طول این موشک شش متر و قطر آن ۶۵۰ میلی‌متر است. بُرد این موشک ۶۵ کیلومتر بوده و کلاهک جنگی آن شامل حدود نیم تن مواد منفجره است که تعداد ترکش‌های آن به ۱۰ هزار رسیده بوده که میزان تخریب آن بالغ بر ۳۰۰ متر برآورد شده است».

۱۱ خرداد ۱۳۹۴ «سعدالله زارعی» در یادداشتی با عنوان «ریاض در تیررس صنعا» که در «کیهان» منتشر شد، نوشته بود: «دو روز پیش شبکه عربی «المیادین» اعلام کرد انصارالله به‌زودی موشک «زلزال» خود را رونمایی می‌کند. زلزال در انواع ۱، ۲، ۳ و ۱۱۰ یک موشک ایرانی با برد کوتاه ۱۵۰ تا برد متوسط ۳۵۰ کیلومتر است. اگر این خبر المیادین، با توجه به حساسیتی که شبکه این‌چنینی برای اعتبار خود قائل است، درست باشد، به این معناست که انصارالله انواعی از موشک‌ها را در اختیار دارد و می‌تواند جهنمی را علیه آل‌سعود پدید آورد». او در ادامه نوشته بود: «دو روز پیش و هم‌زمان با شلیک موشک‌های نجم به سمت مناطق سعودی و مورد حمله قرارگرفتن خمیس مشیت و پایگاه هوایی ملک خالد به وسیله موشک‌های انصارالله، فرمانده موشکی نیروی زمینی ارتش یمن اعلام کرد این فرماندهی به موشک‌های «الحسین»- که اصالتا عراقی است- و موشک‌های «شهاب۳»- که اصالتا ایرانی است - مجهز است. وی رژیم آل سعود را تهدید کرد اگر تجاوزها ادامه یابد، این موشک‌ها، تمام مناطق عربستان را - به‌جز مناطقی که در آن اماکن مقدس وجود دارند- هدف قرار خواهند داد».

درهمین‌حال فروردین‌ماه ۱۳۹۴ سردار «حسین سلامی»، جانشین فرمانده کل سپاه، با بیان اینکه «انصارالله توانمندی موشک‌های دوربرد را در اختیار دارد»، گفته بود: «اینکه گفته می‌شود ما نیروهای انصارالله را آموزش داده‌ایم و از آنها حمایت تسلیحاتی به عمل آورده‌ایم واقعیت ندارد. اصلا انصارالله نیازی به این چیزها ندارد».

چند روز پیش هم «بهرام قاسمی»، سخنگوی وزارت خارجه ایران، در واکنش به ابراز نگرانی معاون خاورمیانه وزارت خارجه انگلیس درباره نقش ایران در بحران یمن، با رد ادعاهای او گفت: «پاسخ‌گوی استفاده از سلاح‌های آدم‌سوز انگلیسی در کشتار یمن باشید».

کوتاه دیپلماسی

نگاه مثبت ایران به تشکیل مجلس یمن

● **ایسنا:** حسین امیرعبداللهیان، دستیار ویژه رئیس مجلس روز گذشته در دیدار با هیأت سیاسی یمنی ضمن محکومیت مجدد تجاوزهای عربستان به یمن تأکید کرد: بحران یمن صرفا راه‌حل سیاسی دارد. او گفت: مجالس نماد دموکراسی در کشورها هستند و برگزاری نشست مجلس یمن این پیام روشن را به دنیا داد که رهبران سیاسی و مردم یمن در مسیر سیاسی از تمامیت ارضی و وحدت ملی خود صیانت می‌کنند. امیرعبداللهیان افزود: برگزاری نشست مجلس یمن به عنوان نهاد مشروع و قانونی موجود، می‌تواند کمک بسزایی به تقویت همکاری‌های رسمی و پارلمانی جهان با یمن کند. علی لاریجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی نیز روز گذشته در مراسم تجلیل از نمایندگان و کارکنان آزاده مجلس، تشکیل مجلس یمن را در شرایط فعلی این کشور گامی روبه‌جلو دانست و گفت شرایط آینده منطقه امیدوارکننده است.

تقدیم استوارنامه سفیر تازه استرالیا

● **ایرنا:** ایان دیوید بیگز، سفیر جدید استرالیا در جمهوری اسلامی ایران، در دیدار با وزیر امور خارجه ضمن ابراز خرسندی از حضور در کشورمان، گفت: جمهوری اسلامی ایران باثبات‌ترین و امن‌ترین کشور منطقه است. او در ارتباط با پناه‌جویان ایرانی در استرالیا، گفت: تلاش خواهیم کرد مشکلات آنها را در چارچوب توافقات انجام‌شده بین دو کشور حل‌وفصل کنیم. همچنین روز گذشته یوری ایوانوویچ لازارچیک، سفیر جدید بلاروس در تهران، با حضور در وزارت امور خارجه، رونوشت استوارنامه خود را تقدیم وزیر امور خارجه کشورمان کرد. او گفت در این مأموریت به دنبال آن هستم که روابط اقتصادی با جمهوری اسلامی ایران را بیش‌ازپیش افزایش دهم.

ادامه فشار بر اوباما به خاطر پول‌های پرداختی به ایران

● **ایلنا:** با وجود گفته‌های باراک اوباما مبنی بر اینکه پرداخت پول نقد در ازای آزادی زندانیان نبوده، جان کارلین، رئیس بخش امنیت ملی وزارت دادگستری آمریکا، در اقدامی علیه کاخ سفید در موضوع ارسال پول نقد به ایران، موضع‌گیری کرده و گفته پول‌ها در ازای آزادی زندانیان پرداخت شده است.